

МАУП

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 7

Матеріали

*Звітної науково-практичної конференції
“Теоретико-методологічні засади та соціальна практика
модернізації України: політичні, юридичні, економічні
та психологічні проблеми”
м. Київ, МАУП, 29 листопада 2018 р.*

*IV Всеукраїнської науково-практичної конференції
“Проблеми і перспективи соціально-економічного
розвитку України в умовах європейської інтеграції”
м. Київ, МАУП, 14 листопада 2018 р.*

*Міжнародної наукової конференції
“Сучасні аспекти модернізації освіти в Україні:
стан, проблеми, тенденції розвитку”
м. Київ, МАУП, 7 грудня 2018 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2018

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 10 від 31.10.18)*

Редакційна колегія:

М. Н. Курко (голова), д-р юрид. наук, проф.;
Є. О. Романенко (заступник голови), д-р наук з держ. упр., проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
М. Ф. Головатий, д-р політ. наук, проф.;
А. М. Кислий, д-р юрид. наук., проф.;
О. Л. Фещенко, канд. екон. наук, доц.;
Л. В. Янюк (виконавчий редактор)

*Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.*

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП
“Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 7: Матеріали. звітн. наук.-практ. конф. “Теоретико-методологічні засади та соціальна практика модернізації України: політичні, юридичні, економічні та психологічні проблеми”, 29 листопада 2018 р.; IV Всеукр. наук.-практ. конф. “Проблеми і перспективи соціально-економічного розвитку України в умовах європейської інтеграції”, 14 листопада 2018 р.; Міжнар. наук. конф. “Сучасні аспекти модернізації освіти в Україні: стан, проблеми, тенденції розвитку”, 7 грудня 2018 р. / редкол. : М. Н. Курко (голова) [та ін.]. — 2018. — 372 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модернізації України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модернізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2018
© ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2018

Цімошинська О. В., Галушко О. В. Шляхи підвищення ефективності розрахунків підприємства з постачальниками та підрядниками на підприємствах	289
Цімошинська О. В., Головач Ю. В. Шляхи удосконалення методики складання звіту про фінансові результати підприємства.....	293
Цімошинська О. В., Логвин А. А. Шляхи скорочення дебіторської заборгованості на підприємствах	297
Цімошинська О. В., Малецька Л. В. Шляхи підвищення якості та ефективності використання основних засобів підприємствах України	300
Цімошинська О. В., Міцкан Т. І. Шляхи удосконалення обліку розрахунків із покупцями та замовниками на підприємстві	304

МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ
“Сучасні аспекти модернізації освіти в Україні:
стан, проблеми, тенденції розвитку”
(07 грудня 2018 р.)

Бабенко О., Найдьонов І. М. Фольклорні жанри як засоби формування звукової культури мовлення дошкільнят.....	306
Бахов І. С. Сучасні технології та соціальні мережі як стресогенний чинник психологічного здоров'я (на прикладі американської молоді)	308
Берека В. Є. Роль інституту післядипломної педагогічної освіти у формуванні особистісно-професійної компетентності педагога дошкільної освіти	311
Бурлаченко С. Ю. Педагогічний менеджмент в дошкільному навчальному закладі як підвищення якості освіти та професійного рівня педагогів	315
Головач Н. В. Моделі формування професійних компетенцій майбутніх фахівців дошкільних закладів освіти	317
Грабовенко Н. В. Психолого-фасилітативна компетентність педагога як складова його професіоналізму.....	321
Гресь О. В. Наука як невід'ємна складова освітнього процесу в рамках модернізації системи вищих навчальних закладів.....	325
Гуменникова Т. Р. Освітнє партнерство викладачів та студентів вишів, як шлях до соціальних змін.....	327
Дмитренко Г. А. Орієнтація національної системи освіти на особистість: управлінський аспект.....	330

ОРІЄНТАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ НА ОСОБИСТІСТЬ: УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТ

Оскільки освіта має фундаментальне значення для будь-яких масштабних трансформаційних чи модернізаційних процесів суспільного характеру, то питання стратегічного управління системою освіти не можуть не стати предметами особливої уваги представників як наукової, так і владної еліт. При цьому відправним пунктом процесу стратегічного менеджменту в освіті повинно стати уявлення, по-перше, про унікальність України як держави, по-друге, розуміння того, що країна знаходиться в системній кризі, вихід з якої треба шукати на новій фундаментальній основі.

Мета статті – розкрити управлінські підходи до спрямування діяльності освітніх закладів на сприяння розвитку і самореалізації дитини впродовж життя.

Зазначимо, що ніякі ортодоксальні підходи до стратегічних змін в Україні допомогти нам не зможуть, а поверхова орієнтація на Європейський Союз не допоможе глибинній модернізації системи освіти в національних інтересах.

Тому вже на першому етапі процесу стратегічного менеджменту в системі освіти (формулюванні місії всієї національної системи освіти і кожного освітнього закладу зокрема) треба використати основні змістові постулати нової фундаментальної ідеології розвитку українського суспільства.

Ідеться про ідеологію еколюдиноцентризму як напрямку поглиблення справжньої демократії. Вона вже знайшла своє відображення в працях учених з філософської школи В. Г. Кременя [1], і вчених з когорти управлінців-конкретиків [2].

Основний змістовий постулат ідеології еколюдиноцентризму пов'язаний із самореалізацією кожної людини в усіх сферах її життєдіяльності в межах загальнолюдської моралі і національної свідомості. При цьому загальнолюдська мораль базується винятково на повазі людини до інших людей та до природного середовища.

Освіта як гуманістична система “людина-людина” – дуже складне якісне явище, передусім, тому, що людина є біосоціальною істотою. Оскільки природний вплив на людину дуже різноманітний (немає двох однакових людей, навіть якщо вони з однієї яйцеклітини), тому сприяння самореалізації особистості в трудовій та інших сферах її життєдіяльності потребує особливого підходу з боку освітніх закладів. Наприклад, потрібна велика діагностична робота психологів, вихователів та вчителів із залученням батьків для виявлення біологічної (а потім і соціальної) сутності особистості завдяки спостереженню за проявами певних якостей у дітей у процесі гри, навчання, стосунків з однолітками та дорослими тощо.

Результати таких спостережень потрібні не тільки для дорослих, щоб знаходити оптимальні шляхи для свідомого розвитку одних і гальмування інших якостей чи задатків. Ці результати дуже потрібні самому учневі з його дорослішанням, щоб самореалізуватися у сфері трудової діяльності та в різних соціумах. Саме тому потребі в самопізнанні людиною власного “Я” приділяли велику увагу як філософи різних часів, починаючи від Сократа, так і сучасні прибічники антропосоціального управління суспільством з позиції ідеології еколюдиноцентризму.

У контексті вищезазначеного поступово виокремлюється *перша стратегічна ціль* діяльності освітніх закладів, пов'язана з виявленням різних якостей, зокрема, професійно-особистісних, а також здібностей, рис характеру, соціотипів, рівня моральності, рівня здоров'я тощо.

І це дуже потрібно людині. Справді, для власної самореалізації в соціумах і сфері професійної діяльності кожної людини корисно знати про себе все, що цьому сприятиме. До речі, такі знання стають підґрунтям для самовдосконалення особистості, яка може відчувати в цьому потребу в разі виникнення взаємонепорозуміння з іншими людьми в тому чи іншому соціумі.

Друга стратегічна ціль діяльності освітніх закладів пов'язана зі сприянням самореалізації особистості через здобуття знань. Останні треба класифікувати на дві категорії. Ми говоримо про відокремлення фундаментальних “ядер” знань з кожного предмета, які з роками не застарівають. Це природні закони, закономірності, тенденції, принципи тощо.

Іншу категорію знань становлять актуальні знання, які потрібні на сьогодні і найближче майбутнє (але які все одно базуються на фундаментальних “ядрах” знань). Саме в цьому сенсі необхідно проводити модернізацію навчальних курсів. У школах це треба робити через суттєве коригування навчальних програм, які сьогодні перевантажені другорядною інформацією (що також негативно впливає на здоров'я учнів). У професійних освітніх закладах це треба робити шляхом посилення актуалізації професійних знань через активне залучення роботодавців до розроблення програм (з урахуванням їхніх вимог до тієї чи іншої професії).

Третя стратегічна ціль діяльності освітніх організацій пов'язана з вирішенням надважливої проблеми щодо сприяння самореалізації особистості саме впродовж життя. Ідеться про надання учням компетентності “навчитися вчитися”, яка повинна характеризуватися якимись показниками. Тобто якщо встановити цілі “навчити кожну дитину вчитися”, то потрібні певні індикатори, які б, з одного боку, фіксували рівень умінь вчитися, а з іншого боку, давали б підказку вихователям, учителям і викладачам, як поліпшити, розвинути ці вміння.

Важко переоцінити важливість знаходження такого індикатора з різних аспектів, передусім, з погляду самореалізації особистості в майбутньому. Справді, через безперервні зміни в навколишньому середовищі виникає постійна потреба в оновленні знань і вмінь, актуальних тільки на якийсь період.

Сьогодні вже пропонується такий індикатор – це індекс аналітично-пізнавальної активності (АПА) дитини, учня, студента, випускника, який діагностується і моніториться. Підвищення цього індексу діяльності повинно стати третьою стратегічною ціллю діяльності навчальних закладів, про що вже сказано в науковій літературі.

Крім того, за своїм значенням ця ціль є ключовою, оскільки і глибоке самопізнання власного “Я”, і рефлексивне оволодіння актуальними і фундаментальними знаннями неможливі без розвиненої аналітично-пізнавальної активності людини.

Наступним етапом процесу стратегічного менеджменту є вибір та обґрунтування основних засобів досягнення стратегічних цілей. До таких засобів належать, насамперед, людські (трудовий потенціал організації), матеріально-технічні, водні та паливно-енергетичні ресурси. Оскільки йдеться про освіту, яка є системою “людина-людина”, ключовим фактором досягнення цілей є якість трудового потенціалу організації. Усе менше і менше потрібно вчителів і викладачів, які використовують репродуктивні методи навчання, оскільки останні не сприяють розвитку аналітично-пізнавальної активності тих, хто навчається. Водночас треба всебічно підвищувати імідж учителів, особливо молодших класів (збільшенням

винагороди за одержання результатів), які використовують активні розвивальні методи навчання АПА.

Оскільки обґрунтування засобів досягнення цілей пов'язане з розрахунками на перспективу кількості людських ресурсів певної якості, обсягів фінансування та розмірів інших видів ресурсів, які пов'язані із зовнішнім середовищем, тому на цьому етапі необхідно проводити SWOT-аналіз.

Це можна здійснити тільки в умовах переходу від чинної управлінської культури адміністративного тиску до культури цільового управління за кінцевими підсумками, на фундаменті синергізму в управлінні персоналом в умовах самоорганізації. Тоді максимально використовуються сильні якості кожного працівника, а його слабкі перекриваються сильними якостями інших.

Завершальним етапом процесу стратегічного менеджменту є оцінювання кінцевих результатів діяльності освітніх закладів. На жаль, сьогодні вся оцінка кінцевих результатів діяльності навчальних закладів здійснюється винятково за рівнем одержаних знань. При цьому рівень засвоєння шкільних знань ще перевіряється за допомогою ЗНО.

Немає сенсу доводити неефективність такого підходу до оцінювання кінцевих результатів діяльності освітніх закладів, маючи на увазі, що для випускників шкіл більш важливо добре знати свої професійно-особистісні якості (для свідомого вибору професії), а для професійних освітніх закладів – знати ще й індекс аналітично-пізнавальної активності абітурієнтів.

Сукупність першого і другого дають міцну основу для підготовки конкурентоспроможних випускників закладами професійної освіти.

Саме адекватність обраної професії і високий індекс АПА, передусім, сприяє справжній самореалізації в трудовій діяльності як майбутніх фахівців, так і роботодавців, які одержують таких спеціалістів. Оцінювання кінцевих результатів діяльності навчальних закладів – дошкільних, шкільних, професійних – це найслабше місце в процесі стратегічного менеджменту в національній системі освіти. Остання ще тільки починає системно переходити на рейки дитиноцентризму в контексті ідеології еколюдиноцентризму, дарма, що особистісно орієнтований підхід уже фрагментарно застосовується досить давно.

Саме в цьому напрямі можна виділити значні зусилля вчених психологів та педагогів, які під науковим керівництвом Е. О. Помиткіна та за допомогою фонду Октя Алієва розпочали цей процес в початковій школі. Зокрема, ними підготовлені відповідні навчальні посібники для першого та другого класів і методичні рекомендації щодо викладання в початковій школі інтегрованого курсу “Людина. Родина. Світ” [3, 4].

Джерела

1. Кремень В. Г. Філософія національної ідеї: Людина. Освіта. Соціум / В. Г. Кремень. – Київ: Грамота, 2007. – 576 с.
2. Дмитренко Г. А. Еколюдиноцентризм як фундаментальна основа консолідації нації / Г. А. Дмитренко // Віче. 2015. № 22. – С. 15–17.
3. Людина. Родина. Світ: навчальний посібник для учнів 1-го та 2-го класів загальноосвітніх навчальних закладів / О. Алієв, Л. Москальова, Е. Помиткін. К.: “Майстер книг”, 2018. – 162 с.
4. Помиткін Е. О. Методичні рекомендації щодо викладання в початковій інтегрованого курсу “Людина. Родина. Світ”. – К.: “Майстер книг”, 2018. – 72 с.